

แนวทางการวัด ผลลัพธ์การพัฒนา เมืองยั่งยืน

ภายใต้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

ชณกช ชลธิรภนญ์
ผู้อำนวยการ กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง

ประเด็นนำเสนอ

1

เป้าหมายของ
แผนพัฒนาฯ
ฉบับที่ 13

2

ความหมายที่
เกี่ยวกับเมือง
น่าอยู่ยั่งยืน

3

วิธีการวัด
สถานภาพ
ของเมือง

4

แนวทางการวัด
เมืองยั่งยืน
ในบริบทไทย

1

เป้าหมายของ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

หมวดหมายที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะ
ที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ 3

ผลลัพธ์
(Outcome)

การพัฒนาเมืองให้มี ความน่าอยู่ อย่างยั่งยืน
มีความพร้อมรับมือและปรับตัวต่อ
การเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ ให้ประชาชนทุกกลุ่ม
มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง

2

ความหมายที่เกี่ยวกับ
เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน

กระบวนการ (Process)

“กระบวนการพัฒนาเมืองเพื่อให้ **ประชาชน** มีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยไม่สร้างผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม (Livable) สามารถแข่งขันและเติบโต (Viable) ได้รับโอกาสเท่าเทียม (Equitable) มีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ บริหารจัดการ อย่างโปร่งใส (Governance)”

การพัฒนา “เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน”

ผลลัพธ์ ของการพัฒนา “เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน”

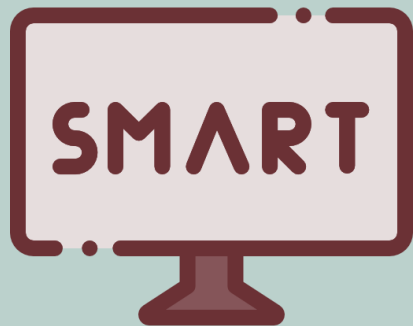

3

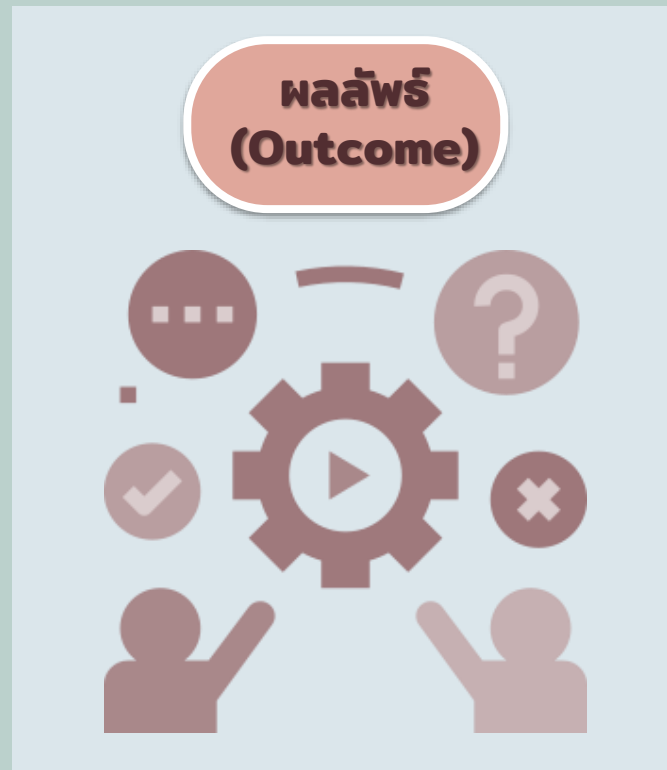
วิธีการวัดสถานภาพ
ของเมือง

การวัด ผลลัพธ์ ด้วย “ตัวชี้วัด” ที่ดี

- เฉพาะเจาะจง
- วัดได้
- ปฏิบัติได้จริง
- เกี่ยวข้องกัน
- เกิดขึ้นในช่วงเวลา

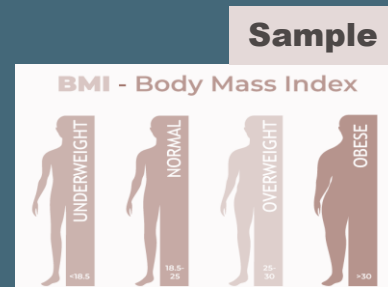
- Specific
- Measurable
- Achievable
- Relevant
- Time-bound

การวัด ผลลัพธ์ ด้วย “ดัชนีชี้วัด”

ตัวชี้วัด (Indicator)

ดัชนีชี้วัด (Index)

เครื่องมือวัดการเปลี่ยนแปลง
ลักษณะของเมืองหลายด้าน

เครื่องมือวินิจฉัยสภาพ
ปัญหาของเมืองในด้านต่าง ๆ

จุดเด่น-จุดด้อย ของ “ดัชนีชี้วัด”

ข้อดี-จุดเด่น

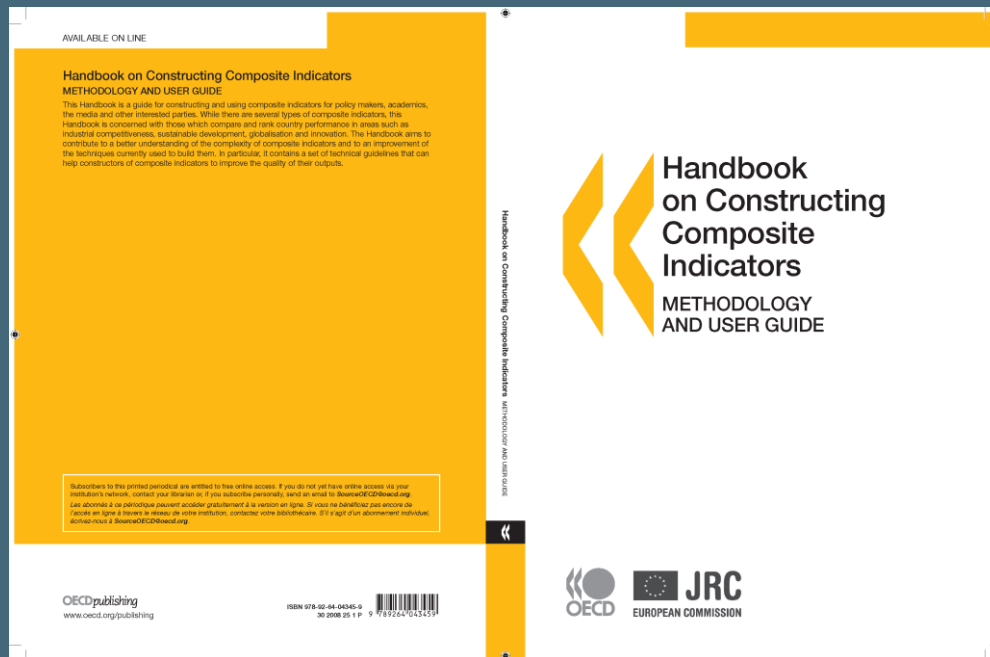
- ☑ นำเสนอสรุปภาพรวมสถานภาพเมืองหลายด้าน ที่สั้นกระชับ
- ☑ เปรียบเทียบสถานภาพกับหลายเมือง
- ☑ ติดตามการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา
- ☑ นำไปสู่การปรับปรุงให้ดีขึ้น

ข้อเสีย-จุดด้อย

- ☒ อาจเสนอสถานการณ์คลาดเคลื่อนถ้าข้อมูลไม่มีคุณภาพหรือแปลผลผิด
- ☒ อาจนำไปสู่ข้อสรุปเชิงนโยบายที่ง่ายเกินไป ไม่ตอบสนองปัญหาแท้จริง
- ☒ เลือکتัวชี้วัดและน้ำหนักที่เหมาะสมได้ยาก

วิธีการสร้าง ดัชนีวัดแบบผสม (Composite Index)

วิธีการสร้างดัชนีแบบผสม (Composite Index)

สร้างกรอบแนวคิด
Conceptual Framework

1

เลือกชุดตัวชี้วัด
Indicator Selection

2

จัดการข้อมูล
Data Treatment

3

ปรับปรุงข้อมูล
Normalization

4

ให้น้ำหนัก
Weighting

5

รวมตัวชี้วัด
Aggregation

6

ตรวจสอบคุณภาพดัชนี
Statistical Coherence

7

ประเมินความไม่แน่นอน
Uncertainty Impact Assessment

8

สอบทานกับข้อมูล
Back to Real Data

9

นำเสนอและสื่อสาร
Visualize & Communicate

10

ตัวอย่าง การวัดสภาพเมืองด้วย ดัชนีชี้วัด

Corporate Knights
SINCE 2002

ARCADIS

KEARNEY

Global Cities Index

NEW urban PROGRESS

Nova Cities Index

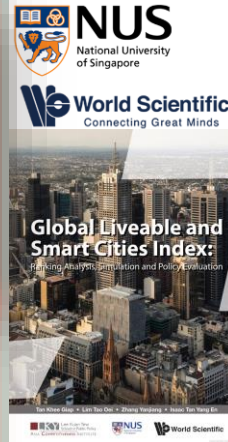
ECONOMIST INTELLIGENCE

EIU

Global Livability Index

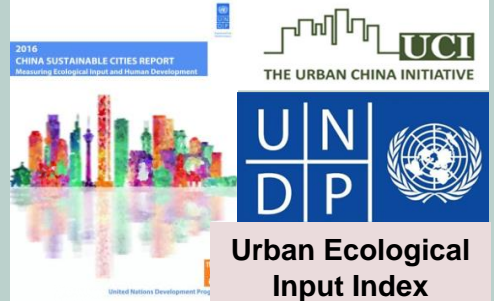
2023 Sustainable Cities Index

Liveability Index

Institute for Urban Strategies
The Mori Memorial Foundation

Global Power City Index
2023

ดัชนีชี้วัดไหนดี ?

4

แนวทางการวัดเมือง
ยั่งยืนในบริบทไทย

“ดัชนีนีชีวัด” เมืองน่าอยู่ยั่งยืนที่ เหมาะสมกับ ไทย

เกณฑ์ในการเลือก “ดัชนีชี้วัด” เมืองน่าอยู่ยั่งยืน

แนวคิดของดัชนี

☑ UMF มีแนวคิดเมืองยั่งยืน ยึดหยุ่น และครอบคลุม เหมือน เป้าหมายของแผนฯ 13

คู่มือจัดทำข้อมูล

☑ UMF มีเอกสาร Meta Data กำหนดนิยาม อธิบาย วิธีการจัดเก็บข้อมูล การคำนวณ คุ่มรวม และข้อจำกัด

หน่วยงานจัดทำ

☑ UMF จัดทำโดย UN Habitat รับรองโดย กรรมการสิทธิแห่งสหประชาชาติ

ความช่วยเหลือ

☑ UN Habitat พร้อมสนับสนุนทางวิชาการ เข้าถึงได้ สะดวก

ระบบข้อมูล

☑ หลายเมืองในโลก ใช้ UMF เป็นกรอบแนวทางจัดเก็บ ข้อมูล แสดงสถานภาพเมือง

จำนวนตัวชีวิต จำแนกตามมิติ-เป้าหมายของเมืองน่าอยู่ยั่งยืน

	ปลอดภัย	ทั่วถึง	ยืดหยุ่น	ยั่งยืน	
เศรษฐกิจ	8	9	6	2	25
สังคม	2	4	7	2	25
สิ่งแวดล้อม	4	2	4	3	13
วัฒนธรรม	2	2	2	3	9
ธรรมาภิบาล	5	5	3	3	16
	21	22	22	13	78

การดำเนินงานของ สศช.

จัดทำคู่มือ UMF สำหรับ
ประเทศไทย

จัดเก็บ-ประมวลผลข้อมูล -
นำเสนอสถานภาพของเมือง

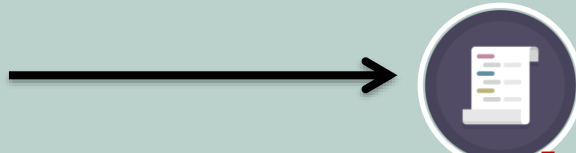

ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา
ของเมืองในภาพรวม

จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
เพื่อแก้ไขปัญหา

ตัวชี้วัดทั้งหมด = A = ??

ตัวชี้วัดมีความเหมาะสมกับไทยหรือไม่

เหมาะสม (x1) ไม่เหมาะสม (x2)

ตัวชี้วัดมีการจัดทำในไทยหรือไม่

เพราะอะไร

ไม่มี (y1) มี (y2)

มี ตัวชี้วัดทดแทน (Proxy) หรือไม่

หน่วยงาน?
วิธีการ?
ความถี่?
คุณภาพ?

มี (z1) ไม่มี (z2)

ใช้ Proxy?

เสนอให้จัดทำโดย? งบประมาณ?

การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความพร้อมข้อมูล

ผลงาน เมื่อสิ้นปีงบประมาณ 2567

คู่มือการจัดทำดัชนีชี้วัด
เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน
ของไทย

ขอบคุณค่ะ

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ